

BUITEN

15^E JAARGANG N^O. 41.

ZATERDAG 8 OCTOBER 1921.

Foto C. Steenbergh.

DE KERKSTRAAT TE HASSELT.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

- LIEN (14), UIT HET FRANSCH VAN ANDRÉ LICHTENBERGER, VERTAALD DOOR E. A. C. BUNK . . . BLZ. 482
 HASSELT, DOOR MR. P. W. J. VAN DEN BERG, GEÏLLUSTREERD . . . . . BLZ. 481, 484—487
 IN NAPELS' HALFDEUISTER, UIT HET ITALIAANSCH VAN ROBERTO BRACCO . . . . . BLZ. 486
 HET AVONTUUR VAN DEN KOERIER, DOOR W. H. DE R. 487
 EIGENAARDIGE GEBRUIKEN BIJ BRUILOFTEN, DOOR J. SCHUITEMAKER CZ., GEÏLLUSTREERD . . . . . BLZ. 488—490
 OCTOBER-WIJNMAAND, DOOR M. J. SALVERDA DE GRAVE—HERDERSCHEË . . . . . BLZ. 490
 EEN KIJKJE IN DE DIERENWERELD, DOOR B., GEÏL. BLZ. 490—491
 LEVEN EN STRIJD IN DE WILDE NATUUR (I), DOOR F. ST. MARS, GEAUTORISEERDE VERTALING VAN S. J. BARENTZ—SCHÖNBERG . . . . . BLZ. 491
 HET STADHUIS TE 'S HERTOGENBOSCH, ILLUSTRATIE 492
 ONTVANGEN BOEKEN . . . . . „ 492

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

LIEN.

(14) *Uit het Fransch van ANDRÉ LICHTENBERGER.*

XIX. HET GEMENGDE BERICHT.

JACK komt op het strand. Lien gaat haastig naar hem toe. Er is iets gewichtigs en geheimzinnigs op haar gezicht te lezen, en voordat ze elkaar goedendag gezegd hebben, zegt ze met klem:

„Kom, ik moet je iets laten zien.”

Om niet door ongelegen bezoekers gestoord te worden, brengt ze hem achter de grijze rots, die op een reusachtigen, neergehurkten olifant lijkt. En ze haalt een stuk verfrommeld papier uit haar zak. 't Is een stuk van de Petit Parisien, waarin gisteren een paar sandalen voor Lien gepakt zaten. Lien heeft 't opzettelijk bewaard om 't aan Jack te laten zien. Daar staat een verhaal, neen maar, een verhaal.... Met een holle stem, die een beetje stamelt en heeft van ingehouden aandoening, begint Lien te lezen.

„Een vreeselijke misdaad heeft in onze vreedzame gemeente schrik verspreid. De weduwe Dupont, een oude vrouw van 70 jaar, is in haar bed vermoord door den daglooner Dubois. De bekentenissen van den bandiet stellen ons in staat het tooneel van den moord in al zijn gruwelen af te schilderen....”

Met schitterende oogen gaat Lien door met haar lectuur. 't Is anderhalve kolom. Dubois is door het keukenraam binnengekomen, nadat hij de luiken kapot geslagen heeft. Hij heeft geprobeerd de la van het buffet in de huiskamer open te breken. Hij wist dat Mevrouw Dupont daar haar geld bewaarde. Maar het geluid heeft de oude vrouw gewekt. Hij heeft haar op haar bed hooren bewegen. Toen heeft hij plotseling de deur van de kamer opengedaan en heeft zich als een tijger op haar geworpen. En hij heeft haar zes messteken in den buik, in het hoofd en in de borst gegeven. Dan volgt een omstandig verhaal over het gerochel van Mevrouw Dupont, het bloed, dat het bed drenkte en tot op den grond stroomde, de aanhouding van den moordenaar door twee moedige bureu, die op het gerucht waren komen aanloopen.

„Hè, wat zeg je ervan?”

Om den toon van meerderheid van z'n nichtje te matigen, legt Jack graag een zekere minachting aan den dag voor de dwaze gedachten, die ze hem mededeelt. Maar ditmaal kan hij haar verhaal onmogelijk in twijfel trekken. Het is een ware geschiedenis, die zich pas afgespeeld heeft, Dinsdag, den avond dat ze ezeltje gereden hebben; plaats Draguignan (Var, hoofdplaats Draguignan; onderprefecturen: Brignoles, Toulon), een stad, die in 't geheel niet denkbeeldig is. De nauwkeurige beschrijving van deze bijzonderheden maakt het drama indrukwekkender, brengt het nader. Tot tweemaal toe leest Jack het over. Overpeinzingen worden gewisseld. Met rillingen van ziekelijke wellust weiden zij uit over de afschuwelijke passages: het beddekleedje was letterlijk rood van 't bloed; de moordenaar was er tot op de schouders mee bevlekt; de oude vrouw lag op haar bed met open buik. Men kon haar ingewanden zien. Afschuwelijk. Heerlijk. Dat voel je in je buik. Lien drukt zich tegen Jack aan, met wijde oogen, bevend. En als ze 't voor den vierden keer gelezen hebben, stelt ze voor:

„Willen wij eens moord spelen?”

Er valt niets tegen te zeggen: Lien heeft vandaag goede invallen. 't Is een prachtig plan. Met een bewonderenswaardig vuur en orde, beginnen Lien en Jack met hun schoppen het tooneel van de misdaad klaar te maken. Het huis van de oude vrouw staat weldra op 't zand geteekend: eerst de keuken met het venster, waardoor de moordenaar moet binnenkomen; daarnaast is de huiskamer; twee groote stenen en een derde dwars er overheen stellen het buffet voor, waarin hij moet snuffelen. En dan de slaapkamer. Een lange hoop zand: dat is het bed. De deur is hier. Alles is klaar.

„Neen,” zegt Lien, „er moet nog bloed zijn.”

Dat is waar. Ze gaan eenige keeren hun emmers vullen met zeewater en dan leeggieten op het bed en er omheen. Het is werkelijk heel realistisch. Een mooi stuk hout, dat door de golven aangespoeld is, stelt het mes voor.

De noodige voorwerpen liggen bij elkaar. Alles is in orde. Ze kunnen beginnen. Alleen de rollen moeten nog verdeeld worden. Er ontstaat een kleine wedijver. Beiden willen ze de moordenaar zijn. Per slot van rekening vinden ze een schikking. Ieder zal het op de beurt zijn. Maar omdat Lien de krant meegebracht heeft en op 't idee van het spel gekomen is, mag zij het 't eerst zijn. Dat spreekt van zelf. Vooruit!

En Mama en tante Cecile, die langzaam dichterbij komen, vragen zich nieuwsgierig af, wat hun kinderen wel mogen spelen.

Jack ligt op het noodlottige bed. En Lien, met woest gezicht, klimt in het keukenraam, sluipt zachtjes door naar de huiskamer. Haar mes steekt in haar ceintuur. Zij komt zacht bij de kast en snuffelt er in. Het zand stuift onder haar rappe handjes. Maar Jack beweegt zich op zijn leger, slaakt een zucht, richt zich half op. Dan keert Lien zich om en rolt zoo verschrikkelijk met haar oogen, dat Mama, die vlakbij is, een gil van schrik geeft; en als een kleine panter springt ze boven op Jack. Jack kromt zich op z'n hoop zand en laat onduidelijke kreten hooren. En Lien grijpt z'n jasje vast, heft als een razende haar houten dolk en laat hem zakken.

Stom van schrik op dit gezicht, roepen Mama en tante Cecile tegelijk:

„Maar Lien, wat doe je?”

Op haar slachtoffer gezeten, met schitterende oogen en een afzichtelijken grijnslach, die de tanden laat zien (woordeelijke aanhaling), antwoordt Lien met schetterende stem:

„Ik mol hem!”

XX. DE VISCHVANGST.

„Gaan we vandaag visschen, papa? Heerlijk!”

Visschen is een van Lien's grootste genoegens. Daaronder moet natuurlijk niet verstaan worden het in het water dompelen van een touw aan een langen stok. Wij bedoelen visschen met een netje aan een bamboe in de heldere waterplassen, die de zee maakt tusschen de rotsen. Op de dagen, dat het getij gunstig is en Papa's boeken hem niet te veel in beslag nemen, wil hij Lien wel meenemen. In ruil voor deze gunst kan hij haar ongelooflijke beloften van goed gedrag afdwingen, waarvan zij er soms enkele houdt.

Lien huppelt dus naast Papa op het strand. Ze heeft een nauwsluitende blauw en witte jersey aan, een flanelen broekje en een paar strandschoenen aan haar bloote voeten

om zich niet te bezeeren aan de ruwe steenen. In de eene hand draagt ze een blikken emmer en in de andere een net, waarmee ze triomfantelijk zwaait.

„Ik weet zeker, dat we een prachtige vangst zullen maken”.

Papa, die minder optimistisch is, schudt het hoofd. De wind is wel wat sterk en de zee stormachtig. Ze zullen zien. Voor Lien staat het vast. Het visschen van gisteren ligt al in het verre verleden, dat van morgen nog in de duistere toekomst. Niets haalt bij de vangst van vandaag.

Ze zijn bij de rotsen aan den voet van den steilen oever gekomen. Dit is 't oogenblik. Papa verzoekt Lien voor haar bezigheid de eerste plassen te kiezen, waar ze zich niet al te nat zal maken. Hij zal zelf wat verder gaan.

„Maar niet te ver, dat ik U niet meer roepen kan ?”

Dat spreekt vanzelf. Papa gaat onder een groote, holle rots door en onderzoekt alle hoeken met dezelfde methode, waarmee hij z'n microscopische studies maakt. En Lien haalt haar netje door een breeden, ondiepen plas.

De genoegens van het visschen zijn talrijk, opwindend en aangenaam. Alleen te midden van het veelvuldige leven der zee (want Papa is achter een rotswand verdwenen), ondervindt Lien heerlijke gewaarwordingen, vermengd met 'n tikje angst. Vlak bij gonst het gerol der golven in de ooren. Zeelucht prikkelt de reukorganen. Het water ruischt als een krekkel in de poreuze steenen. In de plassen zijn vreemde bundels zeewier, die wonderlijke tapijten vormen. Hier en daar kruipe of zwemmen levende wezens. Uit het gekunstelde leven der beschaving, voelt Lien zich plotseling in de verschrikkingen der holtentijden verplaatst. De lust tot jacht en moord herleeft in haar. Zij is alleen met de natuur, alleen met de roofdieren. Het gaat erom te overwinnen of te bezwijken. Wie weet of de zee wel werkelijk zakt, of niet plotseling een enorme golf over den dam van graniet, die den horizon afsluit, zal slaan? Wie weet welke monsters in de spelonken der rotsen verborgen zijn? In het donkere water kan men enorme voelhorens, wijdropen muilen gissen. . . . Lien heeft de illustraties gezien van „Travailleurs de la mer” en van „Vingt mille lieues sous les mers” . . . . Misschien loeren er wel inktvisschen en haaien op hun prooi. . . . Ze heeft ze nooit gezien, dat is waar, maar dat is geen reden. . . . Dan zijn er nog de achtarmige poliepen, de reusachtige taschkraabben, de enorme zeespinnen. Die zijn er, dat weet ze. . . . Wie weet of ze niet plotseling hun kleverige pooten om Liens voeten zullen slaan of ze grijpen met hun scharen! . . . .

Het zijn verrukkelijke oogenblikken om te leven. . . .

Gewoonlijk bestaat de heele buit uit een dozijn rotsvisschen, een handvol garnalen en een paar kleine krabben. . . . Maar zulke schatten worden niet zonder herhaalde emoties gevangen. De visschen glijden tusschen je beenen door, als je denkt, dat je ze hebt, krabben houden er van die onverwachte slimmigheden op na en geen jacht is zoo spannend als die op een garnaal.

Daar zwemt er juist een langs een school zeeëgels. 't Is een pracht, Lien is verrukt. . . .

„Papa!”

Maar Papa, die ergens anders bezig is, antwoordt niet. Lien zal zich dus alleen met den tegenstander meten. Ze slaat het net in den poel, duwt het tot op den zandbodem en komt zachtjes dichterbij. . . . Maar naarmate het werktuig voortkomt, schijnt de grijze kop het te voelen met z'n breede sprietten, en wantrouwend gaat het dier achteruit met achtereenvolgende schoten.

„Ga er toch in!”

Doof voor deze aanmaning, verroert de garnaal zich niet. Lien wordt ongeduldig en maakt een bruuske beweging; de garnaal ook. Met een enkelen slag met den staart is zij buiten bereik. 'n Tegenvaller.

Daar is er gelukkig weer een, een nog grootere. Er is moed voor noodig om op je bloote voeten alleen te blijven tusschen zulke monsters. Lien is voorzichtiger geworden door haar mislukking en verbergt haar net half in het zand. Met zoete, bedriegelijke woordjes verzoekt zij den vijand erin te komen. . . . Haar adem stekt. . . . Het zegroene diertje raakt den rand van het net aan met z'n dunne pootjes. Het weifelt. En dan neemt 't een besluit en gaat erin. Lien haalt haar werktuig met een triomfkreet op.

„Ik heb 'm! Papa! Ik heb 'm! 't is een kanjer.”

O, schrik! Het net is leeg. De kanjer is door de mazen geglijpt. Een diepe bitterheid dringt Lien's hartje binnen. Zij schopt naar de verschrikte horde garnalen, ze overlaadt

ze met scheldwoorden en onheusche, vinnige gezegden. . . Ze zal een eindje verder haar fortuin gaan zoeken. Ze moeten het zelf maar weten. Ze zullen Lien niet meer zien, nu ze zoo ondeugend zijn, daar! . .

„Hebt u wat gevonden, Papa?”

Een paar. 't Is ongelooflijk, dat Papa, die heusch veel minder vlug en handig is dan z'n dochter, altijd dozijnen garnalen vangt, terwijl de zoo begaafde Lien zooveel moeite heeft er een of twee buit te maken. Hij heeft te veel geluk; of misschien hebben die beesten voor hem een ongerechtvaardigde voorkeur. De eerste de beste, die Lien te pakken zal krijgen, zal voor alle andere moeten boeten.

„Ik zal je levend koken”.

Voortdurende wanbof maakt een einde ook aan het taaiste geduld. Alleen nog om haar geweten gerust te stellen, sleept Lien machinaal, met een zuur gezicht, haar net vlak over de steenen. Nogal duidelijk dat er geen garnalen voor haar overblijven, als Papa alles vangt. Zoo is 't ook niet leuk om te visschen. Papa kon wel wat minder egoïstisch zijn. . . Hoe kun je nu iets vangen na hem? . . Er is niets meer. . . Kijk eens. . . Hé, kijk. . . O!!!

„Papa, ik heb een visch, een prachtige visch. Hij is zoo groot, dat ik hem niet durf aanraken.”

Een nietige harder, die zeker geplaagd wordt doorgedachte aan zelfmoord, is spontaan in het touwen zakje gezwommen. En nu spartelt hij jammerlijk onderin.

„Gauw, gauw, Papa, anders ontsnapt hij. . . Wacht, rakker, wacht!”

Oogenblikken van onuitsprekelijken angst! Zal Papa op tijd komen om 't slimme, ontzaglijke dier te beletten er vandoor te gaan? Hij is wanhopig langzaam, die arme Papa. . . O, als Lien groot was! . . Hij zal nooit komen. De visch heeft z'n kop door de mazen gestoken. Hij gaat wanhopig te keer. Hij zal er door glippen. Neen! Papa's hand valt op hem neer. Moedig grijpt hij het monster. . . Lien bekijkt den overwonnen vijand, die op den bodem van den blikken emmer half vol water ligt.

Zij heeft deze vangst geheel alleen bewerkt. 't Is een pracht-dier. Hij heeft een kaal, glad vel, een dikken, witten buik, een geelachtigen rug met zwarte vlekken, aardige, ronde, uitpuilende oogen. 't Is de mooiste rotsvisch. Ook de liefste.

„Je bent een schatje. Ja, liefje. Ik hou zooveel van je. Je bent geen leelijkerd. Zooals de andere. Lig je lekker, ja?”

De gevangene antwoordt niet. Hij is toch niet ziek? Ten spijt van zijn tegenspartelingen, pakt Lien hem en onderzoekt hem aandachtig. De aanraking van zijn kleverige huid is heerlijk. 't Is bijna dezelfde glibberigheid als van sommige voedingsstoffen, die je niet mag aanraken: stukjes vet van vleesch, of overblijfselen van zeekwallen, die op 't strand zijn aangespoeld.

Er is geen letsel te zien aan 't visschenlichaam. Hij wordt dus weer in den emmer gelegd, vermaand zoet te zijn en Lien gaat weer visschen.

Maar na zulke gebeurtenissen is 't wel geoorloofd even uit te rusten. Visch en garnalen ontkomen zonder verontwaardiging te verwekken: een blik op den gevangene op den bodem van den emmer is voldoende om Lien in een goed humeur te brengen. Ze gaat alleen nog uit plichtsgevoel door met de gaten te onderzoeken.

Opgepast! wat beweegt daar onder in dat gat? Voorzichtig steekt Lien haar hoofd vooruit, frons de wenkbrauwen. . . 't Is een krab, een aardige, kleine, groene krab, die er op haar acht pooten vandoor gaat.

„Papa!”

Papa is weer weg. Voor den tweeden keer staat Lien alleen tegenover een nieuwen aanvaller. Ze aarzelt. De krab heeft scharen. Haar pooten wriemelen onrustbarend. Haar schuine gang heeft iets dreigends. Toch gaat Lien dapper op jacht. De krab loopt op den zandbodem, glijdt langs de steenen, zoekt een hol om in veiligheid te komen. Hier is er een. Zij zal er komen. Neen! Lien's net snijdt haar den pas af. Ga er toch in! Wantrouwend houdt de krab stil, denkt na en keert om. In plaats van het net binnen te gaan, richt zij zich onbeschroomd naar Lien's voeten.

(Wordt vervolgd).

Verbetering.

In het artikel „Villa Adriana bij Rome”, opgenomen in het nummer van 10 September 11., leze men 1e kolom, regel 7, in plaats van 25 n. C.: 125 n. C.

Foto C. Steenbergh.

HASSELT, GEZIEN VAN DE OVERZIJDE VAN HET ZWARTE WATER.

HASSELT.

WANNEER men, van Zwartsluis komende, over en onderlangs den kronkelenden dijk Hasselt binnenkomt, ziet men dadelijk met een echte stad te doen te hebben.

Is Zwartsluis slechts een verzameling huizen vlak op elkaar, boven en onderlangs een dijk en rond de schutsluis neergezet, Hasselt heeft breede oude straten, waardoor men telkens het statige silhouet van den ouden toren of de geestige lijnen van het stadhuis ontwaart.

Hasselt heeft een fraaie deftige gracht, met enkele monumentale patricieërshuizen als overblijfselen uit een vroegeren bloeitijd, een gracht, belommerd door iepen, en nog altijd gestoffeerd door tjalken en aken, met hun frissche felle kleuren en gezellig-kleine roefjes.

En nu zijn wel de straten leeg en verlaten, de pleintjes stil, en de oude statige huizen vervallen, maar alles spreekt toch van een verleden, is nog altijd van een afgesloten, eigen karakter, al is dat nu klein en kleinstedsch geworden.

Maar het mooiste van Hasselt is als overal in ons land het water. Door het oude poortje (afb. op blz. 485) geheel onverwacht aan het einde van een smal slopje tusschen twee huizen, ziet men het opeens flikkeren en sprankelen in de zon, of schuimen onder fellen westenwind.

Het poortje door, staat men ineens voor het ruime vergezicht over het Zwarte water. En daar is plotseling leven, vertier, het tegenwoordige. Allerlei zeilschepen, sleepen en tjalken, geven vrolijkheid en afwisseling.

En van den dijk af naar Zwolle heeft men een prachtig uitzicht op de stad. Er bestaan verscheiden oude prenten uit de 17e en 18e eeuw van dit gezicht op Hasselt, en nog altijd is het silhouet van toren en huizen vrijwel gelijk aan dat van voor twee eeuwen. Maar de werkelijkheid heeft vóór: de warme kleuren der oude roode daken, afgewisseld door het groen der hooge iepen rondom de massieve kerk.

* * *

Reeds in het midden der 13e eeuw kreeg Hasselt van bis-

schop Hendrik van Vianden stadsrechten. Dat het in die dagen reeds een belangrijke rol speelde op handelsgebied blijkt uit het feit dat in 1418 op een algemeene vergadering van het Hansa-verband ook Hasselt zijn afgevaardigde had.

In 1357 verkreeg het een weekmarkt en drie vrije jaarmarkten en van ouds had het recht te worden beschreven naar de landschapsvergaderingen.

Voor Overijsel had Hasselt niet alleen beteekenis als handelsstad, maar ook als vesting. Evenals de andere steden langs de Zuiderzee had het echter van die omstandigheid niet veel genoeg. Herhaaldelijk moest in de 16e eeuw geld geleend worden voor verbetering en uitbreiding der vestingwerken; terwijl gecommitteerden van den Raad van State in 1628 op het aanleggen van nog meer redouten aandrongen, maar van de stadsregering ten antwoord kregen „dat zij sooveel bij de fortificatiën gedaan hadden, dat zij daeronder en daerin gesmoort waren”.

Van al die „fortificatiën” voor een deel door Menno van Coehoorn aangelegd, is intusschen weinig meer over dan het reeds genoemde oude poortje. Aan de binnenzijde ziet men nog de kraagsteenen die vroeger een walgang of uitbouw hebben gedragen.

Een klein overblijfsel vindt men iets verderop langs het Zwartewater, waar een stukje van den ouden stadsmuur is gespaard gebleven, nog voorzien van enkele schietgaten die den dijk en den weg aan de overzijde van het Zwarte-water bestrijken. De rest van poorten, muren en wallen is afgebroken of ingebouwd, gedeeltelijk ook veranderd in een plantsoen.

Geheel voor niets hebben de Hasselters echter hun goede belastingpenningen niet voor hun wallen en poorten geofferd. In de Geldersche onlusten, waarbij Hasselt tegenover Zwolle stond, werd eenige malen een aanval tegen de stad afgeslagen.

In 1582 werd de stad door de Staatsche troepen ingenomen, en in 1692 werd zij andermaal in de krijgsbedrijven betrokken en door de Munsterschen ingenomen. Herhaaldelijk werden

daarbij de kerk, het stadhuis en andere gebouwen in de stad beschadigd.

Een langdurige strijd is de eeuwen door gevoerd geworden, zij het al niet met de wapenen, om de brug over het Zwartewater. Reeds in 1486 verleende bisschop David van Bourgondië aan de stad vrijheid tot het leggen van een brug over het Zwartewater, doch Zwolle wist de uitvoering van het plan te verhinderen. Na vernieuwd verlot van den bisschop kwam in 1522 werkelijk een brug tot stand maar de vreugde der Hasselters was van korten duur. In 1545 werd na een lang rechtsgeding voor Keizer en raad, waarbij alle middelen van politiek en overreding (zelfs in den vorm van vette ossen), werden aangewend, toch het recht op een brug aan Hasselt ontzegd.

De naijver van Zwolle heeft gezegevierd tot 1828 toe, in welk jaar de eerste vaste brug werd geslagen, later door de tegenwoordige ijzeren draaibrug vervangen.

In den loop der eeuwen is echter de handel van Hasselt vrijwel verdwenen. Slechts de kalkovens staan nog op dezelfde plaats waar zij in 1655 werden opgericht.

Maar verder bestaat de plaats grootendeels van de binnenscheepvaart, van mattenvlechterij en kleinhandel. Het verkeer van Zwolle naar Friesland en Groningen is niet, zooals men in 1828 hoopte, over Hasselt, maar langs den straatweg over Staphorst geleid. Pas de lokaaltrein van Zwolle naar Blokzijl heeft in de laatste jaren Hasselt uit zijn afzondering verlost.

* * *

Van de afzonderlijke gebouwen vraagt allereerst het Stadhuis (afgebeeld op blz. 486) de aandacht. Het werd in 1907/08 onder leiding van den architect J. Th. J. Cuypers gerestaureerd. Voor dien tijd was het van buiten grootendeels bepleisterd; volgens v. d. Aa was het in 1848 „zeer net en doelmatig ingericht”, en wat men daar in dien tijd onder verstond is maar al te zeer bekend.

Thans is weer duidelijk zichtbaar dat het gebouw uit twee deelen bestaat, inwendig door een zwaren muur gescheiden.

Het westelijk deel, voornamelijk in baksteen uitgevoerd, dagteekent uit het eind der 15e eeuw. De hooge raamnissen zijn met maaswerk versierd.

Het voorste gedeelte dagteekent uit het midden der 16e eeuw, (een steen boven den bij de restauratie teruggevonden ingang draagt het jaartal 1550) en heeft over het geheel een rijker karakter.

Zandstenen banden en profileeringen verlevendigen muren en vensternissen. Bijzonder fraai is de oostelijke trapgevel waarvan de middelste trap geheel gevormd wordt door een schroefvormig gemetselde zuil, terwijl de beide volgende trappen begrensd worden door de gelijke zuilen, waarvan de beide buitenste door loopten tot op de waterlijst, terwijl ze alle rusten op consoles, met bladmotieven en dieren versierd.

Inwendig is in den loop der eeuwen het stadhuis herhaaldelijk veranderd en verbouwd. Thans bevat het beneden de secretarie en burgemeesterskamer, gescheiden door een ruime hal, en boven een aardig ingerichte raadzaal, terwijl in het oudste deel het rijke archief is opgeborgen.

Op het trappotaal is een belangrijke verzameling van oude wapens opgesteld, waaronder merkwaardige gesmeed-ijzeren haakbussen uit de 15e eeuw, hellebaarden, goedendags met felle punten bezet, beulzwaarden en pieken.

In de raadzaal hangen enkele schilderijen o. a. een portret van prins Maurits naar N. van Miereveldt en een gezicht op Hasselt uit de 18e eeuw.

Maar het meest trekt de aandacht een groot doek van de hand van N. van Galen uit het jaar 1657.

In sterke en toch harmonische kleuren stelt het een oude legende voor van een baljuw van Zuid-Holland die aan een landman uit zijn gebied door geweld een beste koe had afgenomen en hem een gelijk geteekende doch minderwaardige daarvoor in de plaats gegeven. Toen nu de landman zich bij graaf Willem III de Goede van Henegouwen beklaagde, werd de baljuw naar het hof ontboden, en nadat hij eerst verplicht was den boer 100 gouden kronen te vergoeden, tot afschrik van alle onrechtvaardige rechters, op last van den graaf onthoofd. Dit lugubere oogenblik is door den overigens onbekenden schilder op indrukwekkende wijze voorgesteld.

Het schilderij dat zeer verwaarloosd was, is in 1903 door de Vereniging Rembrandt gerestaureerd. Hetzelfde onder-

werp vindt men ook op het stadhuis te Gorcum en te Naarden in schilderijen behandeld.

Vlak bij het stadhuis verrijst de toren der St. Stephanuskerk, volgens de overlevering reeds in 997 gesticht.

In de 14e eeuw werd de toenmalige kerk door brand vernield en nog in het begin der 16e eeuw werd er aan gewerkt. In 1582 werd de kerk „gespolieerd” en weder duurde het herstel verscheidene jaren. In de 2e helft der 17e eeuw werden geschilderde ramen aangebracht, waarvan thans slechts één klein ruitje meer over is. In 1725 werd de toren door den bliksem getroffen en brandde met het grootste gedeelte der kerk af. Met groote moeite werd zij daarna in haar tegenwoordige vorm hersteld.

De kerk bestaat uit drie schepen, door kruisgewelven gedekt, terwijl de vooreinden der beuken door 5 zijden van een achthoek worden gesloten. De zware vierkante toren, aan drie zijden in de kerk ingebouwd, dateert uit c.a. 1380 en eindigt in een slanke spits met lantaarn.

Aan de zuidzijde der kerk bevindt zich een aanbouw (afgebeeld op blz. 487), die het meest zijn oorspronkelijke karakter bewaard heeft. Ook hier vinden we weer de schroefvormig gemetselde zuiltjes als afsluiting terwijl de beide topgevels fraai gemetselde raamvullingen vertoonen. Het metselwerk begint echter vooraan de toppen bedenkelijk te verbokkelen en vereischt dringend deskundige voorziening.

Van binnen heeft deze bijbouw in de leerkamer twee kruisgewelven en een geel beschilderde eiken-houten wandbetimmering uit de 16e eeuw met zoogenaamde briefpaneelen.

Twee andere dergelijke vertrekken zijn als stovenhok en consistoriekamer in gebruik.

Het inwendige der kerk zelf is jammer genoeg door een voor eenige jaren aangebrachte bepleistering ontsierd.

Aan den voet van den toren werd in 1904 een muurschildering van den H. Christophorus, met het kind Jezus op den schouder, ontdekt. Door de groote afmetingen en doordat de doorgang naar den toren is dichtgetimmerd, is deze zeer slecht te zien en niet te fotografeeren.

Behalve de groote kerk bestond in Hasselt reeds vroeg een kapel, door Jan van Arkel gesticht, en weldra met vele goederen begiftigd.

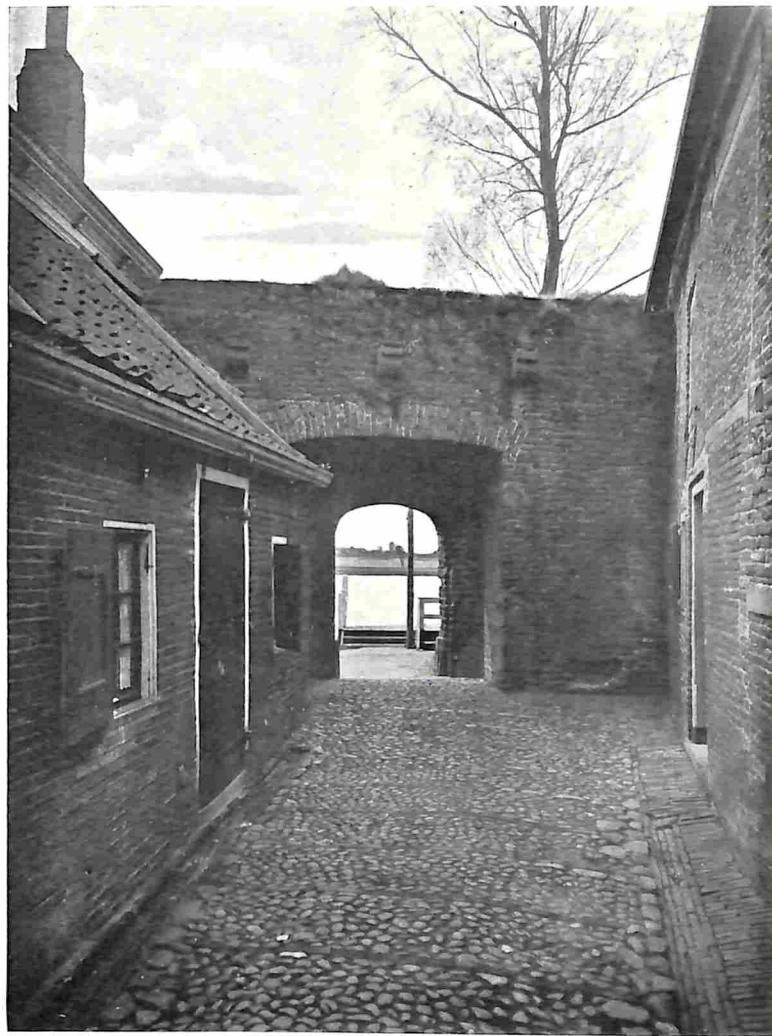

Foto C. Steenbergh.

HASSELT.

POORTJE IN EEN OVERBLIJFSEL VAN DEN STADSMUUR.

Door Cardinaal Cusa werd aan deze Sacraments-kapel een aflaat van 100 dagen verleend, zoodat hij weldra door de geloovigen uit verren omtrek bezocht werd.

In 1582 werd de kapel echter geplunderd en gedeeltelijk verwoest, waarna in 1590 door schepenen en raad tot afbraak der kapel werd besloten. Van de goederen werd een gedeelte van 18 morgen in erfpacht gegeven tot onderhoud van een predikant en schoolmeester. De plaats waar de kapel gestaan had, en waarin volgens de overlevering meerdere mirakelen zouden gebeurd zijn, bleef echter voor de katholieken groote aantrekkingskracht behouden en meermalen werd dan ook in de 17e eeuw door de synode van Overijsel geklaagd over heimelijke of openlijke bedevaarten naar de Heilige Steden.

In de laatste jaren zijn deze bedevaarten in eere hersteld, en hoewel de „Heilige Stede” niets meer is dan een gewoon grasveld, trekken toch in den omtrek van H. Sacramentsdag vele Rooms-Katholieken naar Hasselt.

Maar in de overige dagen van het jaar leeft het stadje zijn eentonig droomerig bestaan te midden der groene pol- ders, een herinnering aan een verleden, dat de mogelijkheid van een groote ontwikkeling bevatte, maar die nooit tot werkelijkheid werd, en die Hasselt liet, wat zoovele stadjes in ons vaderland zijn: eenzaam, vergeten, maar daar- door juist ontkomen aan de alles vervlakkende ontwik- keling der 20e eeuw, die alle eigen aard en eigen schoon- heid dreigt te vernietigen.

Dr. P. W. J. VAN DEN BERG.

In Napels' halfduister.

T Was tien uur 's avonds in de maand September. Door de nauwe Speranzella- straat strompelde een man voort; zich nu en dan vast- klampend aan of steunend tegen een muur, raakte hij telkens verward in een scheur van het slechte plaveisel. Hij was buitengewoon mager; het geelachtig gezicht leek nog langer dan het werkelijk was door een dun baardje, dat over den adamsappel op zijn blooten hals hing; zijn oogen waren half toe; zijn kleeding bestond uit een oud, vet hoedje, een buis, dat door regen en zon groen geworden was, versleten schoenen en een veel te korte broek, waar- uit bloote, dunne enkels te zien kwamen. Op het kruispunt van de D'Afflito-steeg, waar het nog druk was van menschen die naar huis gingen, knikten de knieën onder hem en viel hij languit voorover.

De grove, dikbuikige koopvrouw met gebraden kastanjes, die met haar vuurpot op een van de hoeken stond, gaf een gil. Een massa voetgangers bleef om den gevallen man heen staan; van de bewoners, die op het punt stonden hun winkels te sluiten, bleven er enkelen op den drempel af- wachten wat die drukte beteekende, anderen liepen haastig naar den hoek, om te zien wat daar gaande was, en uit de omliggende, slecht befaamde, armoedige huisjes, kwamen jonge vrouwen aanloopen met keurig gekapt, vet glimmend haar, op fijne schoentjes of sloffende muiltjes; de lichte, dunne wapperende rokken waren beweeglijke lichtjes in het halfduister.

De gevallen man bleef onbeweeglijk liggen.

„Hij is dood! Hij is dood!” werd er van alle kanten ge- roepen.

„Arme stumper! Hij is van honger gestorven!”

„Van gebrek omgekomen!”
 „Zie eens hoe mager hij is!”
 „Op straat hebben ze hem laten sterven!”
 Een der mannen zei:
 „Per bacco, 't is schande! Er is niet eens een agent van politie te vinden!”
 Een ander voegde er aan toe:
 „Zoo iets moest in een goedbestuurde stad niet kunnen gebeuren!”
 „Ons stadsbestuur is een verzameling van ezels!”
 „En de Regeering! De Regeering.... Die is er de schuld van.... die laat ons maar in de ellende.... De Regeering is er voor verantwoordelijk!”
 „En dan leven we nog al in den tijd van het socialisme!”
 Maar een van de vrouwen baande zich met flinke elleboog- stomp een weg door de menigte, en verklaarde, nadat zij zich over hem had heengebogen, dat hij nog leefde.
 „Hij is niet dood! Hij is niet dood!” riep zij vervaarlijk hard.

En daarop schreeuwde zij met luidruchtig medelijden hem in het oor:

„Mijn goeie man! mijn goeie man!.... Hoe voel je je nu?.... Spreek eens, zeg eens wat.... Hoe ben je nu?.... Wil je wat te drinken?.... Wat te drinken?.. Wil je wat te eten hebben?”

Tot antwoord kwam er een flauw zuchten.

En de vrouw richtte zich fier op; de armen uitstrek- kend riep zij, nu haast brul- lend:

„Hij wil wat te eten heb- ben! Wat te eten.... Hij is niet dood! Hij wil wat te eten hebben!.... Mijn lieve menschen, hij wil eten!.... hij wil eten!”

Nu drong de corpulente kastanje-vrouw door den kring heen; vlug nam zij een handvol kastanjes, schildte er onder de algemeene belang- stelling een paar, en tilde toen met de eene hand het hoofd van den man op en stak met de andere er hem een van in den mond. En toen die open ging, en de kaken de beweging maakten van kauwen, riep zij met ontroerde stem:

„Hij eet ze op! Hij eet ze op!”

„Wie weet in hoe lang hij niet gegeten heeft!” zei een der toeschouwers.

„Zeker iemand van goede afkomst, omdat hij geen moed had een aalmoes te vragen.”

„Fatsoenlijke armoede!” luidde het oordeel van den geen, die de Regeering van alles de schuld gaf.

„Ja, maar 't is een bewijs dat zij niet willen werken,” gaf de man ten beste, die zich met zooveel bitterheid over het socialisme had uitgelaten en die maar luk-raak was door blijven redeneeren. „Ik zou wel eens willen weten op welken grond zij gelijkheid prediken.”

Intusschen had de hoofdpersoon van het drama een tweede kastanje verorberd en was met behulp van het om haar dienstvaardigheid algemeen bewonderd juffertje overeind gekomen; hij zat nu steunend op een arm. Het publiek keek al wat hij deed zachtjes, eerbiedig, bijna met vrome vereering. Nog steeds op initiatief van de jonge vrouw, die zich tot helpen geroepen scheen te voelen en zeer in haar schik was met het resultaat, kwam er uit een kroegje een glas wijn, zoo zwart en dik als inkt; 't werd, nadat het door honderd handen gegaan was, aan de lippen van den lijder gebracht.

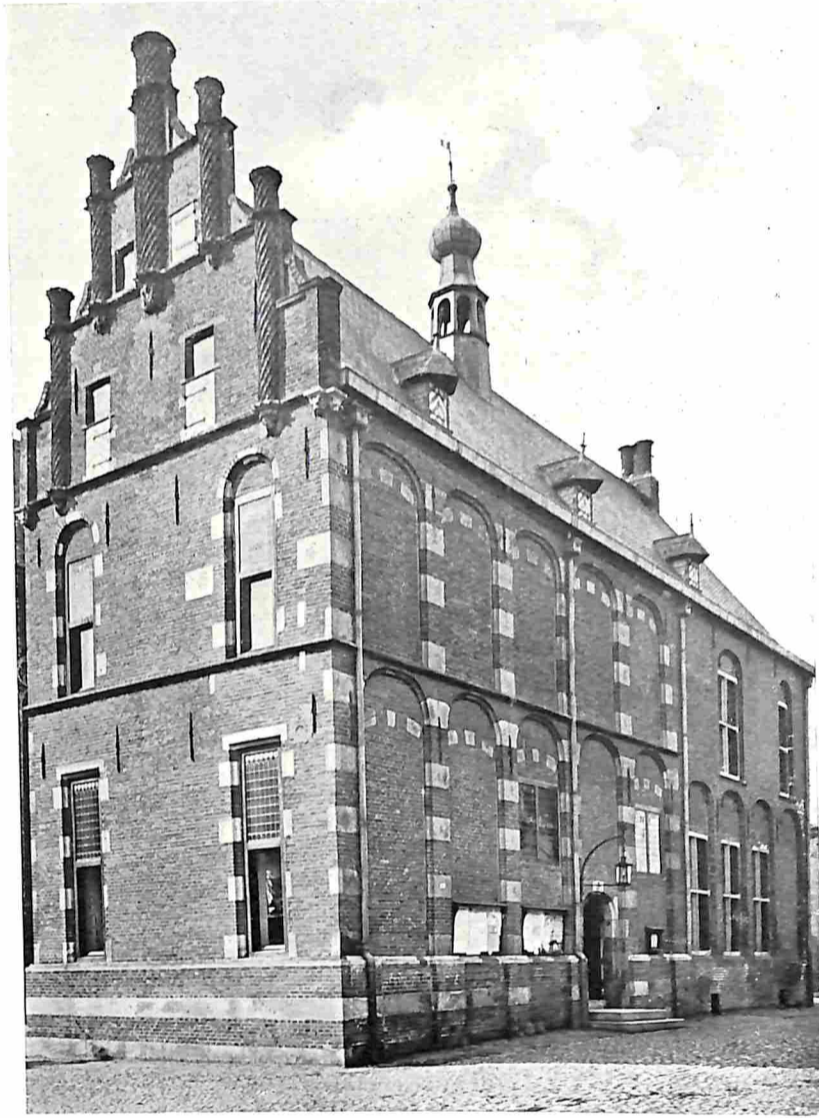

Foto C. Steenbergh.

HET STADHUIS TE HASSELT.

Maar hij dronk er niets dan een klein slokje van, trok zijn mond terug van het glas en gaf door allerlei blikken te kennen, dat hij er niet meer van wou drinken.

„Je kunt wel zien, dat hij niet gewoon is wijn te drinken,” zei de hulpvaardige medelijdend.

Na door dit en nog vele andere middelen geprobeerd te hebben om den doodgewaande in het leven terug te brengen, meende zij hem ook wat geld te kunnen verschaffen, en beloofde hem dat allerduidelijkst hardop, zoodat zij met reden kon hopen, de omstanders door haar woorden op te wekken tot het geven van een stuiver. Maar niets daarvan: het uitgelezen deel van het publiek loste zich op en verdween, evenals wanneer de voorstelling is afgelopen. Er bleef niets zien; de enkele niet zeer haastige voorbijgangers haalden de schouders op of keken heel wantrouwig naar de mooi gekapte en geblankette vrouw, die een stuiver vroeg voor den op het straatvuil zittenden man.

Dit vergeefsche wachten op een stuiver had circa een kwartier geduurd, toen een oude heks op den hoek van een steegje in de buurt met scherpe stem nijdig riep:

„Hei daar, Carmela!... Carmela!... Kom toch!... Wat duivel voer je toch uit?”

„Ik kom... ik kom,” riep de hulpvaardige op staanden voet terug. Vòòrdat zij heenging wilde zij zich bij den man over dat vertrek verontschuldigen; hij scheen intusschen zich veel beter te voelen: hij had diep adem gehaald, en iets gemompeld over de onverschilligheid van de menschen.

„Ik moet gaan, mijn goeie man. Ik ben ook een arme stumper. En als ik niet dat akelig leven van schande leidde, zou ik mijn kind niet te eten kunnen geven. 't Is voor hem! 't Is voor hem!”

En juist op dat oogenblik kwam een klein, ziekelijk kind dat niets aan had dan een hemdje vol scheuren, en dat met moeite op zijn dunne, bloote beentjes voortwaggelde, naar de moeder toe, en klemde zich aan haar rok vast.

„Daar is hij, zie je wel!” zei Carmela. „Hij is zoo stil. Hij vraagt nooit om iets, maar ik kan het toch niet over mijn geweten verkrijgen hem van honger te laten sterven. Je weet zelf dat honger de ergste ziekte is, die 'n mensch kan hebben. En dit arme zieltje Gods heeft niemand dan mij.”

De kleine jongen drensde. En zij trachtte hem te sussen: „Stil maar! Stil maar!... Moeder zal wat lekkers voor je koopen.”

Zij nam hem in haar armen, liefkoosde en kustte hem, en zich weer wendend tot den uit den dood verrezene:

„Luister eens, beste man: ik woon dààr, als je den hoek van de steeg omslaat; de eerste deur rechts, naast de stal van den koeherder. Je hoeft geen trappen te klimmen. Kom je toevallig voorbij... als ik een stuk brood, als ik een stuk kaas heb... Je begrijpt me wel!... 't Is goed bedoeld... En laten we maar hopen dat de Madonna del Carmine ons beiden zal helpen.”

De oude heks krijschte weer uit de verte, onrustig en dringend:

„Carmela, ongelukskind! Kom je nou, of kom je niet?”

„Ik kom, ik kom. Waarom schreeuw je zoo? Ik mag toch wel eens wat voor 'n ander doen.”

De man draaide zijn hoofd om, en volgde haar steelsgewijs met de oogen tot zij, naar de heks toeloopt, met haar de

steeg insloeg, die zij had aangeduid. De straatjongens stonden nog altijd om hem heen; zij hadden er nog niet genoeg van, en waren niet van plan om heen te gaan. Hij keek ze knarsetandend met scheef getrokken oogen aan.

„Huh! wat 'n leelijke grimassen maakt hij! 't Lijkt wel een dier!”

De kastanjeverkoopster vloekte, en haar dikken buik in beweging brengend, dreigde zij de jeugdige vagebonden:

„Als jelui niet weggaat, gooi ik het heele fornuis met gloeiende kolen op je. Laat dien man met rust! Zie je niet dat die arme stumper geen stuiver heeft gekregen?”

Het dreigement had effect. De kwajongens zetten het op een loopen. De man bleef alleen. En de koopvrouw vroeg hem:

„Mijn lieve hart! Heb je kracht genoeg om op te staan?”

„Ja, ja, zeker heb ik er de kracht voor,” bromde hij, met een vloek.

„Stil wat, mijn lieve hart, stil wat! Beleedig God niet dat is zonde!”

Hij stond op. En terwijl de koopvrouw bezig was, de zakken

van een dienstbode die de handen vol pakjes had, met kokend heete kastanjes vol te stoppen, sloop hij ongemerkt den kant op waar Carmela gezegd had te wonen. Bij den hoek van de steeg, van waar de oude heks had staan schreeuwen, drukte hij zich dicht tegen den muur aan, om één te worden met het donker van de stille straat. De deur van Carmela's woning was dicht. Vlak daarnaast zat op een bankje de heks te dutten met het kind stil, bijna levenloos op haar knieën.

Toen hij dat gezien had, liep de man weg.

(Slot volgt).

Uit het Italiaansch van
ROBERTO BRACCO.

Het avontuur van den koerier.

EEN CHINEESCHE LEGENDE.

ALGEMEEN wordt door het volksgeloof in China de stelling aanvaard, dat de mensch twee zielen, een superieure en een inferieure bezit, die zich op het oogenblik, dat de dood intreedt, van elkander scheiden. Over de bestemming van de superieure ziel, die het lichaam verlaat, loopen in de verschillende godsdiensten,

dààr beleden, de meeningen uiteen. Volgens de Neo-Confucianisten, wier geloofsleer zich uit de wereldopvatting van Confucius ontwikkelde, lost zij zich op. De Boeddhisten daarentegen nemen aan, dat zij na onbepaalden tijd zich in een nieuw lichaam huisvest — het principe van de reïncarnatie — terwijl de Taoïsten — volgelingen der leer van den ouden wijsgeer Lao Tze — verkondigen, dat deze ziel gaat leven in de onderwereld. Het onontwikkelde volk beledigt, welk geloof het overigens ook toegedaan mag zijn, de idee der zielsverhuizing, der reïncarnatie. De ziel zou zijn nieuwe woning betrekken, òf in een nog ongebooren wezen in het lichaam van de moeder, dat geacht wordt voor de geboorte nog slechts de inferieure ziel te herbergen, òf in het nog warme lijk van een mensch of een dier. Dit is, zooals we zagen, in den zelfden toestand als de foetus, daar het door de superieure ziel verlaten is.

Een lichaam, dat alleen door de minderwaardige ziel bewoond wordt, behoeft daarom, volgens de overtuiging van het volksgeloof, niet geheel achteloos en direct aan ontbinding onderworpen te zijn.

Het wordt eerst tot stof, wanneer ook de inferieure ziel

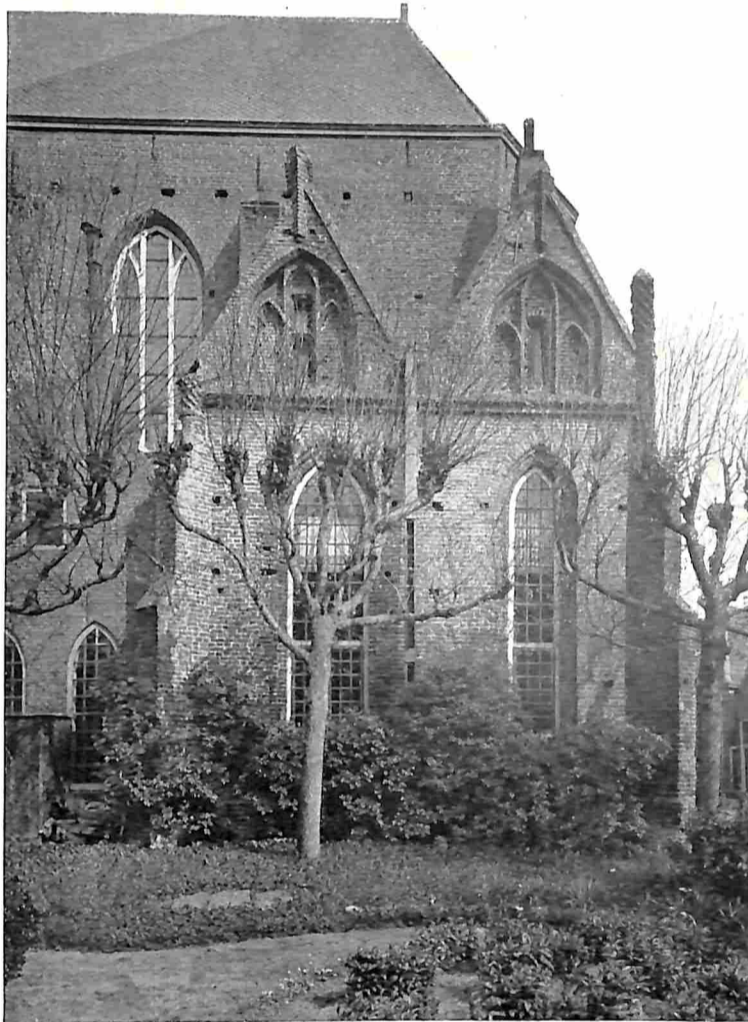

Foto C. Steenbergh.

HET OUDSTE GEDEELTE VAN DE GROOTE
KERK TE HASSELT.

uitgewerkt, „uitgebluscht” is. Is deze ziel, een redeloos wezen van laag zedelijk gehalte, zeer sterk, dan kan zij het lichaam gedurende langen tijd in stand houden en zich daarvan bedienen om zich „uit te leven.” — Een goede reputatie genieten dergelijke wezens met slechts een minderwaardige ziel, Kiang-cheu geheeten, niet. Men beticht hen namelijk van stompzinnige wreedheid, van het vermoorden en verzwelgen van menschen, van het schennen van vrouwen enz. In verband met deze meening, moet elk lichaam, dat na den dood niet op de normale wijze vergaat, op bevel van de autoriteiten verbrand worden. Naast deze beschouwing moeten wij nog een andere in aanmerking nemen, namelijk die, dat de dooden de sympathieën en de antipathieën van de overledenen in zulk een geval behouden. Zij wijden zich met voorliefde aan de genoegens, die tijdens hun leven het meest in hun smaak vielen. Niets is overigens meer verklaarbaar in een volksgeloof dan deze zienswijze. Krijgslieden voeren ook na hun dood nog strijd, dobbelaars spelen, muzikanten oefenen zich op hun instrument en jagers trekken op jacht. Uit de macabere voorstellingen, met den meest fantastischen inhoud, van het Chineesche volksverhaal, blijkt dit geloof, dat door geen theorie gesteund wordt.

Beide hierboven in het kort belichte opvattingen komen uit in de legende van het Avontuur van den Koerier.

In de tweede helft van de achttiende eeuw werd een koerier, Tchang-Koei genaamd, door zijn generaal met een spoeddepêche naar de hoofdstad gezonden. Tegen den avond van zijn eersten dag reizens verhief zich een zware storm. Terwijl hij zijn paard tot spoed aanmaande om vóór den nacht het eerstvolgende dorp nog te bereiken, kwam een rukwind en doofde het licht in zijn lantaren. De nacht was nu pikdonker om hem heen. Daar, plotseling, meende hij in de dichte duisternis een flauw licht te ontdekken en hij vroeg zich af, of daar wellicht een van de schuilplaatsen stond, die overal in het Rijk langs de groote wegen waren opgericht. Met hoop in het hart reed hij, den storm trotseerend, aan op dat wenkende licht.

Bij nadering bleek het een huisje te zijn en op zijn kloppen opende hem een meisje de deur. In het welkome lamplicht zag hij, dat zij nog jong was, op dien leeftijd, waarop zooals het spreekwoord zegt, zelfs de duivel niet alle bekoring mist.

Vriendelijk begroette zij hem, bond zijn paard aan een paal naast de kleine woning en noodigde hem uit binnen te treden.

Terwijl de thee geurde in het kleine vertrek bood de jonge vrouw, die hem hoe langer hoe meer beviel, hem aan in haar huisje den nacht door te brengen. Denkende aan zijn gewichtige zending, aarzelde hij, maar de bekoring, die de schoone uitoefende op zijn gevoelig hart, won het in korten tijd van zijn plichtsgevoel als bode en hij bleef. Weldra troostte hem de verwonderlijk snel groeiende vertrouwelijkheid tusschen hen beiden over het onverwachte oponthoud. Het verloop van dit gezellig samenzijn bewees opnieuw, dat kuischheid en schoonheid niet altijd samengaan; want zijn aanminnige gastvrouw had tenslotte geen bezwaar ook haar sponde met hem te deelen.

Nauwelijks had echter, tegen het kriecken van den ochtend, de eerste haan gekraaid, of de schoone verliet den koerier, die er vooreerst nog niet toe kon besluiten op te staan.

Tenslotte ontwaakte onze vriend, maar in geheel andere omstandigheden dan hij had verwacht. Een venijnig felle, snijdende koude had zijn leden verstijfd en natte takken zwiepen meedoogenloos in zijn gezicht. In het grauwe licht van den aanbreekenden dag, trachtte hij, ontuchtend, gewaar te worden, waar hij zich bevond.

Hij lag..... in een kreupelboschje, op een grafheuvel.

Enkele passen van hem af stond zijn paard, vastgebonden aan een boomstronk. Verward, ontsteld en niet minder schuld-

bewust haastte hij zich nu naar de plaats van bestemming en daar bleek het, dat zijn bericht met een half etmaal vertraging werd aangeboden. De militaire autoriteit, voor wien het bestemd was, liet den koerier bij zich ontbieden, en vroeg hem rekenschap. Verontrust biechtte nu Tchang Koei, wat hij dien nacht langs den weg beleefd had. Uit wantrouwen gaf nu de ondervrager bevel, in de door den koerier aangeduide streek een onderzoek in te stellen. Daarbij kwam aan het licht, dat de koerier ontwaakt was op het graf van een jong meisje uit de familie Tchang, dat zich tijdens haar leven misdragen had. Toen het gerucht van haar wangedrag zich in haar omgeving verbreidde, had zij zich uit schaamte door ophanging van het leven beroofd. Naar de bureu konden mededeelen had zij reeds veel voorbijgangers denzelfden streek als nu den koerier, gespeeld.

Onmiddellijk, nadat dit hem ter oore gekomen was, gaf de autoriteit bevel haar graf te openen. In de doorkist vond men het lijk, nog ongeschonden, een blos op het gelaat. Om verder onheil te voorkomen, werd het op last van hoogerhand aan de vlammen prijsgegeven.

W. H. DE R.

EIGENAARDIGE GEBRUIKEN BIJ BRUILOFTEN.

BOKSENBIER EN OPTOCHTEN.

BRUID EN BRUIDSBED (1624).

Op de kussens van het bed liggen de bruidegoms- en de bruidskroon. Voor het bed zijn bloemen gestrooid. In 't midden: de bruid, den bruidegom wachtend. Links: de bruidsjuiffers.

Naar een oude prent in het Rijksprentenkabinet.

ER heerschten vroeger ten platten lande vooral, maar ook wel in de steden, eigenaardige gebruiken bij het trouwen. Heel wat is daar vroeger en later over geschreven door de folkloristen. Eén van die gewoonten b.v. is het schenken van *boksenbier* aan de jongelui uit de buurt van de bruid. Er zijn taalvorschers, die verklaren, dat het woord samenhangt met het *schieten met de bokse* (boks), dat op bruiloftsfeesten plaats had in Overijssel. Gelderland en elders. Anderen geven 'n heel andere verklaring. Ze beweren, dat, als de bruid en bruidegom aan den avond van den eersten bruiloftsdag door de gasten in optocht naar hun huis werden gebracht, een der jongelui, daartoe aangewezen door de

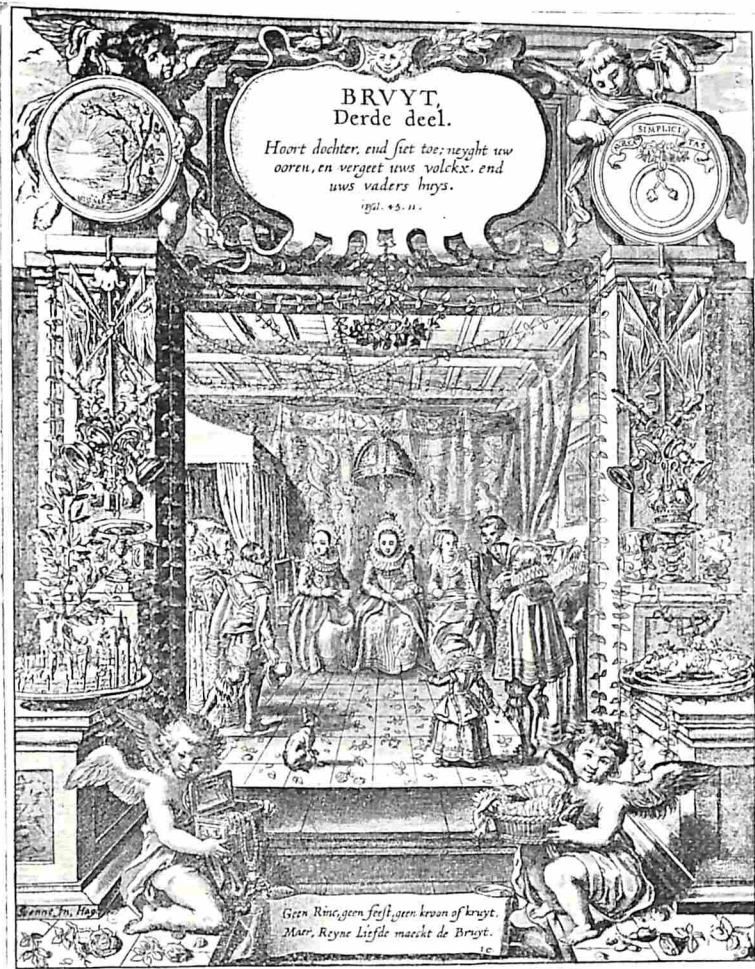
anderen, den bruidegom *de bokse* (broek) moest *uittrekken* (!) en hem dan naast de bruid in bed moest leggen ¹⁾. Na deze plechtigheid, die als 'n bezegeling van de huwelijksacte beschouwd werd, gingen de bruilofsgasten heen en werden ze op brandewijn met suiker, ook wel op bier, onthaald. Na den eersten huwelijksnacht werd het jonge paar weer in feestelijken optocht terug gehaald om met de gasten het feest voort te zetten, dat soms drie dagen en nachten duurde.

In afl. 3 van Buiten, jaargang 14, heb ik 'n beschrijving gegeven van een bruiloft in West-Friesland, die ik 'n halve eeuw geleden heb bijgewoond. Ook daar had zoo'n optocht plaats (waarbij de bruid en bruidegom onder 'n baldakijn liepen, dat bestond uit 'n beddelaken, waarvan de vier hoeken aan lange stokken gebonden waren.) In West-Friesland komt dat gebruik thans niet meer voor. Hoe het daar elders mee gesteld is, weet ik niet. Wel kan men aannemen, dat zeer veel van die gewoonten tot het verleden behooren. Op de bruiloften, die ik meemaakte in m'n jeugd, werden de jonggetrouwen tot aan de deur van hun huis gebracht, maar niet verder.

Dat het gebruik van het wegbrengen en 't afhalen van het bruidspaar in vroeger tijd ook in Amsterdam plaats had, blijkt uit de aardige beschrijving, die de vroeger zoo populaire schrijver en dichter A. Loosjes geeft in z'n roman Maurits Lijnslager, „Hollandsche familie-geschiedenis uit de zeven-

¹⁾ Het schijnt, dat deze laatste verklaring de juiste is. Toen het gebruik later niet meer gevolgd werd, is toch de naam behouden. De jongelui ontvingen dan van den bruidegom 'n som gelds, bij wijze van afkoop, om zich op bier te onthalen.

HET „TE PRIJCK ZETTEN” DER BRUID.

Naar de titelprent van Cats' *Huwelijk* (1625).

tiende eeuw.” De familie Lijnslager behoorde tot den aanzienlijken koopmansstand. De auteur schetst ons hoe in den morgen van den huwelijksdag de bruidsjuffertjes kwamen om de bruid aan te kleeden. Toen dit geschied was, werden de burens uitgenoodigd om de bruid te komen bezien, *die in alle staatsie gezeten was op n' soort van troon.*

Toen de bruigom kwam, zette hij haar 'n kroontje met paarden en diamanten versierd op 't hoofd. Onderweg naar de kerk en terug, liepen de strooijonkers en strooimeisjes, in 't wit gekleed en met roode strikken versierd, voor het bruidspaar uit en bestrooiden de straat met palm, bloempjes, loovertjes en suikergoed. Bij het terugkomen in de feestzaal werden de jongetrouwden met bloemen en loovertjes bestrooid en ze namen plaats onder 'n fraaie kroon van lint en bloemen, terwijl vóór hen 'n bruidshof stond, waarin zich twee beelden bevonden. Aan den voet daarvan las men: „Man en wijf schiep hij ze” en: „Weest vruchtbaar en vermeenigvuldigt!”

In het begin van den nacht werd de bruid door de bruidsjuffers naar de bruidskamer geleid, waar ze haar hielpen, haar bruidskleeren te verwisselen met 'n eenvoudig nachtgewaad. Niet lang daarna werd onder luid gejuich de bruidegom door de gasten naar de kamer gebracht. De moeder der bruid deed 'n goed woordje voor den bruidegom om de gasten te bewegen, spoedig af te trekken. Als ze daaraan eindelijk gehoor gegeven hadden, grendelde de bruigom vlug de deur en „de streken en ranken der jongelieden kennende” (zegt de schrijver) onderzocht hij het bed en hij bevond, dat hetzelfde wel bestrooid was met eenige bloemen en palm, maar ontdekte tot zijn genoegen, dat de bescheidenheid de speelgenooten terughoudend had van eenige plagerijen van groveren aard.” 2)

Den volgenden morgen werden de jongetrouwden in optocht afgehaald om met de gasten het feest voort te zetten.

1) Die plagerijen waren soms werkelijk vrij grof en niet bijzonder kiesch.

Het vlechten van kroontjes voor de bruiloft kwam ook op de boerebruiloften voor, zooals ook al blijkt uit de bekende bruiloft van Kloris en Roosje en uit oude prenten.

„In één geval” (zegt Scheltema in z'n „Geschied- en Letterkundig Mengelwerk, het 3e deel, 1832) „werd echter bij onze deugdgezinde voorouders van deze vaste gewoonte afgeweken; wanneer namentlijk de jonge man zich kennelijk de regten van den echtgenoot te vroeg had veroorloofd.”

„Een bruid zonder maagdekrans
Krijgt een bruiloft zonder glans.”

SWIK EN SWAK

Justus van Effen zegt, dat er heel wat bruilofstiedjes bestaan die aanleiding geven tot kussen. Hoe ouder die liedjes zijn, zegt de schrijver, des te meer komt er in voor van „zoentjes, die zoo dicht als hagel stoven.” Eén van die liedjes begon b.v.

„Ik breng je op een dronkje,
Een kusje met een lonkje,
Het glaasje, dat je ziet, enz.”

De gewoonte bestond, om als het liedje uit was, de buurdames links en rechts 'n kus te geven. Alle bruiloftsgasten zaten namelijk gepaard, zoodat ieder man of jongeling 'n vrouwelijke gast aan z'n rechter- en aan z'n linkerzij had. In Noord-Holland noemde men dat „Swik en Swak”. In Friesland: „Proost aan beide kanten.”

Mr. Jacobus Scheltema verklaart (in 1832) dat hij, als Fries tot z'n groot genoegen had vernomen, dat „het oude costuum” (gewoonte) nog steeds in Friesland in gebruik was gebleven bij de bruiloften. Dezelfde gewoonte is ook in gebruik geweest en lang gebleven bij de West-Friezen. Ik herinner me althans dat op de bruiloften, die ik bijgewoond heb, 'n vijftig, zestig jaar geleden, door den ceremoniemeester werd toegezien, dat swik en swak goed in acht werd genomen.

Niemand had er trouwens tegen. Alleen maar gebeurde het dat onze jonge predikant, die tusschen twee bejaarde boerinnen gezeten was, in gebreke bleef. Toen de ceremoniemeester daarover 'n aanmerking maakte, antwoordde dominee gevat dat hij zich aan 't oude gebruik gehouden had, „voorzooverre dat in de gegeven omstandigheden mogelijk was.” Hiermee werd, onder algemeenen bijval, genoeg genomen.

Mr. Scheltema vertelt, dat volgens oude kronieken, Roxina, de zeer schoone dochter van 'n aanzienlijk Friesch edelman, den Koning van Engeland volgens Friesch gebruik 'n dronk wijns aanbood onder het geven van 'n kus met de woorden: „Dou leaver Kingh, wacht heyl!”

Het gevolg van deze hartelijke wijze van toedrinken was 'n huwelijk.

DE BRUILOFT VAN KLORIS EN ROOSJE.
Gravure van P. Tanjé naar C. Troost in het Rijksprentenkabinet.

De Friesche dichter Starter zegt in een vers, opgedragen aan de Friesche vrouwen, o.a.:

„Roxina was de maagd, het overzoete dier,
Dat dadelijk zijn hart deed branden als een vier;
Zij bracht hem eenen dronk en gaf hem naar de wijze,
Die men in Friesland houdt en die men hoort te prijzen,
Een liefelijke kus, een liefelijken mond,
O kus, o zoete kus van zulk een schoone mond!”

Het woord *proost* als verkorting van 't latijnsche *prosit* (heil) is duidelijk, maar de oorsprong van de woorden *swik* en *swak* is me onbekend. Scheltema heeft dien ook niet kunnen opsporen, zegt hij.

„Deze gewoonten” (voegt de auteur er bij) „mogen thans door de schijnbare kiesheid der vreemde zeden verminderd zijn, maar aan den bejaarden Nederlander geeft de herinnering aan deze onschuldige genoegens der eerbare jeugd eene aange-name herinnering.”

J. SCHUITEMAKER Cz.

OCTOBER-WIJNMAAND.

EEN REISIMPRESSIE.

HET is in Zwitserland en de tijd van de „Vendange.” De scholen hebben vacantie want alle handen kunnen worden gebruikt.

De witte stijgende weg gloeit in de zon. Ter weerszijden strekken zich de wijnbergen uit; aan de eene zijde waar de hellingen afglijden tot het meer, aan de andere waar de grijze rotsmuurtjes tusschen de wijnstokken zich torenen tegen de blauwe lucht. De volle trossen zwellen voor den pluk in den warmen gloed.

En daartusschen reppen zich de vlugge handen van mannen, vrouwen, kinderen. De vuurroode hoofddoeken der vrouwen kleuren het landschap fel tusschen het grijs en wit van rots en weg en het azuur van den hemel en van het meer.

Op den weg staan de karren met de groote vaten en hun breede trechters. Af en toe beklimt een der mannen het laddertje dat er tegen staat en buigt zich ver voorover om den inhoud van den platten houten draagkorf in het vat uit te storten. Glunder staat een knaap daarboven in de sappige vruchten te roeren, den bamboesok met drie punten ijverig hanteerend. Het wordt al een moes; lachend haalt de man druipend vrachtje omhoog, om het te laten zien. Voor het persen gaan straks de wagens naar beneden.

Voor een der wagens staat een ongelijk span, een os en een paard. Of dat goed gaat samen?

„Mais à merveille” zegt de man, als verbaasd over de vraag.

Het paard ontwaart, een beetje boven zich, langs den weg, een plekje gras. Het strekt den slank hals om het buitenslogje te bemachtigen, meetrekkend den wagen en zijn loggen metgezel die echter het lekkere hapje niet bereiken kan.

In de nabijheid stroomt klaterend het heldere water van een bron, die het bijschrift draagt:

Si t'as soif, arrête
T'en trouveras bien, ta bourse aussi.

Wèl een durf, te midden van de wijnbergen onthouders-taal te spreken!

En het is een fijn wijntje ook, dat hier groeit — de reisboeken vermelden het speciaal. Fijnproevers verzekeren dat men gaarne éénmaal per week dezen wijn zou drinken in plaats van een anderen dagelijks. Tegen een vaker gebruik zou de beurs zich verzetten. De vermelding van de „bourse” is dus niet te onpas.

Bij het stijgen op den weg komen achter de groene bergen en rotsen de sneeuwtoppen te voorschijn, met hun smetteloos wit de bekoring verhoogend van het kleurige landschap.

Boven op den berg waardt het stil; heel stil.

Aan de eene zijde ligt het meer, bekransd door bergen, aan de andere zijde omsluiten de bergen groene valleien.

Ver weg steekt een kerkje met hoogen klokketoren boven de boomen uit, en daar beneden kronkelen als witte linten de wegen. Op den voorgrond is het bruin en geel van het herfstloof, vóór een huis staat het vlammend rood te gloeien in de avondzon.

Langzaam, langzaam begint de zon te dalen. Een gloed, boven het meer welks wazig spiegelvlak uit de hoogte effen en glad lijkt als rimpelde het daar beneden niet in stage bewegingen, klotsend tegen de oevers.

Mollige wolken in fel oranje overgaand in rose, in donker-violet, een kleurenmengeling als dissonanten, zich harmonieus oploosend.

Gaandeweg verbleeken de tinten en alles wordt egaal. Dan beginnen in de laagte de lichtjes te twinkelen, lichtjes door feeënhanden ontstoken en grillig neergestrooid, of blinkend als glimwormen tegen de hellingen.

En als we de oogen sluiten, zien we nog de tinteling der kleuren van dien hellen zonnedag, afscheid van den zomer, gloed en kleuren, waaraan we ons nog zullen verwarmen, als we terug zijn in de koude en mist en grauwhed — die onvermijdelijk komen zullen.

M. J. SALVERDA DE GRAVE-HERDERSCHEË.

Een kijkje in de dierenwereld.

ONDERSTAANDE ware geschiedenis geeft een aardig staaltje van liefde in de dierenwereld. 't Gebeurde in de tropen waar een kat twee jongen had. De opvoeding deelde zij met hare dochter die eenige dagen vóór haar een paar doode katjes wierp. Deze gedeelde moederliefde was aandoenlijk. Nooit werden de kleine katjes alleen gelaten; om de beurten gingen de moeder en aangenomen moeder er eens op uit om te eten of zich te vergasten op eigen gevangen vogeltjes, muizen of krekels.

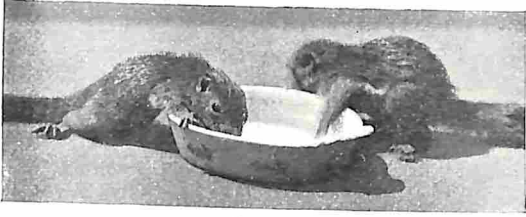
Toen de jonge katjes nauwelijks de oogen open hadden, ge-

beurde er iets eigenaardigs. Op een vroegen morgen vond ik mijn hond vreeselijk blaffende onder een hoogen boom en zag dat een heel jonge badjing (klapperrat) uit 't nest was gevallen. 't Diertje bleek niet gewond. De oogjes waren nog gesloten en 't lichaam bijna onbehaard. We legden 't diertje in een doos met watten en trachtten het wat verdunde melk te laten drinken dooh 't krijschende geluid van 't diertje was haast niet aan te hooren. Tegen den avond besloot ik 't ongelukkige diertje eens bij de kattenmoeders in de mand te leggen en heel voorzichtig, zonder dat zij 't bemerkten, nestelde 't diertje zich in de warme vacht van de kat, welke toeliet dat zij van haar melk mede genoot. Den volgenden dag ook deze werd met liefde door de kattenmoeders als kind aangenomen. Toen de jonge katjes en badjings wat grooter werden, waren zij innige vrienden. Doordat badjings bijzonder goed kunnen klimmen, waren zij de katjes gauw de baas en menigmaal gebeurde 't dat de moederkat 't nest verliet met een der badjings op haar rug. Dit was wel wat te gevaarlijk met 't oog op onze andere dieren. Zoo werd dan een kamertje voor hen allen ingericht en waren de beide moeders met hare vier kinderen daar in hun element. Toen kwam de tijd dat de jonge katjes veel naar buiten gingen en werd voor de badjings een groote gazen kooi gemaakt. Een der moederkatten ging steeds trouw met hen mede in ballingschap. Waren de jonge katten moegespeeld dan kwamen ze naar de kooi en dwongen om binnen gelaten te worden en deelden allen samen 't hok. Ten laatste was 't geheele stelletje volwassen en bleven de badjings alleen in de kooi, terwijl eenige keeren daags hunne zoogbroers bij hen kwamen spelen

BRUID, TE PRIJCK ZITTEND. (1626).
Naar de prent van P. Serwouter in 's Rijksprentenkabinet.

EEN KIJKJE IN DE DIERENWERELD.
DE BADJINGS DRINKEND UIT DE KOM
DER KATTEN.

boom in. Geregeld legden we nog voedsel in een hol plaatsje in de boom en dan kwamen zij daarvan eten, sprongen even op mijn schouder en verdwenen dan weer in de kruinen der hoge boomen.

Op deze bladzijde zijn eenige kiekjes van een der voedsters en hunne zoogbroers op verschillende tijden genomen. 't Is duidelijk te zien hoe mak de diertjes waren, want waar de katjes angstig waren voor 't kiektoestel, bleven zij rustig genieten. B.

LEVEN EN STRIJD IN DE WILDE NATUUR

door F. ST. MARS.

(Geautoriseerde vertaling van S. J. Barentz—Schönberg).

HOE DE OTTERS VERHUISDEN.

ER was een opeenstapeling van donkere, loodkleurige wolken, een rusteloos-ademende bierflesch-groene zee, zwarte rotsblokken die somber staarden, rondom wier met hollen doorboorden voet de oceaen kreunde en snikte als een levend wezen en omhoog schoot in dertig voet hoge schuimgolven — en er was de meeuw.

Nu was de meeuw het meest in het oog vallende ding van alies. Zij zat op een omhoog gestoken rotselleboog, aan een kant ruw en met treden en glad gepolijst en hellend aan den andere. Soms stak de rots tien voet boven het water uit, soms nauwelijks drie, naar mate van het op en neergaan der zee, maar de oceaen was toch in deze streken zeer rustig. Daar zij grootendeels wit was en de rots bijna koolzwart, scheen de meeuw als een zilveren vlek, mijlen ver zichtbaar.

Het is noodzakelijk dit te vermelden omdat op bijna een halve mijl afstand op den kant van een ronde golf een klein randje luchtbellens verscheen; en de natte neus of eenig ander bovendel van een levend schepsel vertoonde zich een of twee seconden. Men kreeg hiervan slechts een vluchtig gezicht en van oogen, die recht over het water staarden. Toen was er een draaiing in het water en het ding, wat het ook was, verdween en de golven rolden als te voren landwaarts, naar het scheen onbewoond door eenig levend wezen.

Tien minuten later kwamen vlak onder de rots waar de meeuw zat, een half dozijn luchtbellens van geen bepaalde plaats en weer vertoonde zich een duim of twee van het bovendel van het een of andere natte levende wezen boven het water en zonk zoo stil dat het spookachtig was, slechts de luchtbellens achterlatend.

De meeuw draaide haar kop om, toen de luchtbelletjes barstten, en zag — niets. Eenige minuten bespiedde zij de plek zorgvuldig eerst met één oog, toen met het andere, en keek toen weer naar de plaats waar de rook van een stoomboot heel ver aan den zuidelijken horizon zichtbaar was. Op en neer ging de zee, terwijl iedere golf langs schoot in lange, sombere deining, nu de rots vertoonend als een puntige, druipende bedreiging voor de scheepvaart, dan weer ze meer dan half bedekkend. Eens ging de zee omhoog — tweemaal — driemaal — viermaal — vijf — zes — zeven — en o!!

De zevende golf was grooter dan de rest. Zij schoot omhoog langs de gladde glimmende helling der rots, hooger en hooger, steeds hooger tot de meeuw scheen te staan op een steenklomp, slechts een voet hoog. Toen kwam een snelle beweging, een zwaai, een wolk van vliegend schuim, een stralenkrans van

of rustig gingen slapen. Dit duurderuimeen jaar toen we medelijden met de gevangen badjings kregen en hen de vrijheid gaven. Zij klauterden den hoogst gelukkig den klapperboom in.

schuimvlokken, half verbergend een lange, donkere, glinsterende, lenige gestalte, die op den top der golf de gladde helling van de rots opschoot; een beslist hoorbaar dichtknippen van kaken; een schreeuw van de meeuw terwijl die vogel opsprong en zijn vleugels uitsloeg; nog een beet en toen waren golf en lichaam en meeuw en alles verdwenen, en de rots was hoog en eenzaam blijven staan, terwijl het water in stroomen eraf liep.

Toen eindelijk kroop omhoog op die rots met de meeuw, nu levenloos, in zijn bek, en ze schuddend, zooals een terrier een rat heen en weer schudt, een lang, laag, lenig dier, misschien drieënveertig duim lang van het einde van zijn breeden platten kop tot de punt van zijn harigen, ietwat afgeplatten staart; een kortpootig, dichtbehaard, druipend, glinsterend dier met zwemvliezen aan de pooten en met beslist enorme snorren — kortom, een volwassen mannetjes-otter.

Het was helder dag en licht en de otter was een vogelvrij verklaarde met een prijs op zijn kop, en een dier dat gewoonlijk verondersteld wordt beslist een nachtdier te wezen en eigenlijk meer een naam is dan een werkelijk dier, dat bijna niemand ooit te zien krijgt. En dit alles wist onze otter waarschijnlijk, maar hij wist ook het verschil tusschen het zijn op zee en op een eiland in een rivier. Daarom kon het hem ook niet schelen. Hij liep de rots op, keerde zich toen om en gleeed op zijn rug de gladde, glibberige helling af, aan het ondereinde met een plons de zee rakend en verdwijnend in een regen van schuim.

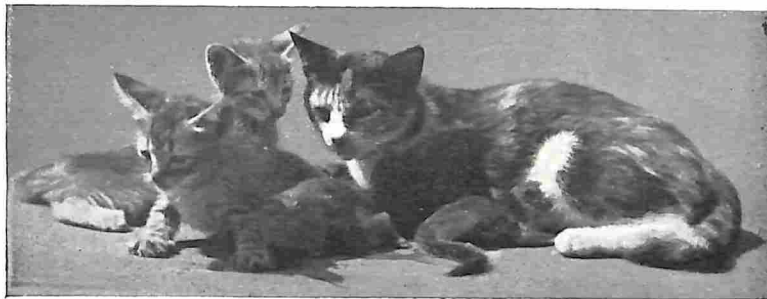
Geen jong katje speelde ooit zooals dat waterdier deed gedurende het volgende half uur in de warme zon, de rots opklimmend en er weer afglijdend langs de natuurlijke glijbaan in de zee; de doode meeuw omhoog gooiend; ze weer vangend; ze toestaande een eind af te drijven, ze weer grijpend met een bliksemsnelle beweging; rollend in den schoot van een

grootte golf die hem bijna op den top der rots bracht, en neerglijdend, op zijn buik of zijn rug, kop naar voren, in de donkere, koude, diepte tusschen de volgende sombere deining, en telkens en telkens weer onbewegelijk op den mescherpen top der rots landwaarts en zeewaarts kijkend; zijn kop, hoog opgeheven op den dikken hals, heen en weer draaiend in glinsterende, sierlijke, zeehondachtige bochten.

Niemand kan ooit raden hoeveel otters die rots als speel-

plaats gebruikt hadden en hoeveel geslachten van zijn soort de „glijbaan” waren afgeschoten, die zij in den loop der tijden gepolijst hadden tot zij leek op zwart glas. Zeker is dat zij zich met hetzelfde spelletje bezig hielden toen Willem van Normandië landde en het lot van ons land veranderde; ja, en nog lang hiervóór, hadden Romeinen, zoo zij daar ooit hadden gestaan en gekeken hadden naar de zee, van de dreigende klippen af, de spelende dieren kunnen zien, glinsterend terwijl zij als barstende bommen aan den voet der rots in zee verdwenen.

Een half uur later, terwijl de otter in zijn volle lengte op zijn gemak lag te braden in de heete zon op den top van de rots, die ook heet was, klonk een plotseling scherp gesis door de lucht alsof een reusachtig zwaard had „gesproken” op die eenzame, natte plaats.

EEN KIJKJE IN DE DIERENWERELD.
JONGE KATTEN EN BADJINGS BIJ DE GEMEENSCHAPPELIJKE
ZOOGMOEDER.

EEN KIJKJE IN DE DIERENWERELD.
DE KATTEN MET HUN RATTEN-ZOOGBROEDERS.

De otter keek plotseling op, in minder dan een seconde overgaande van volkomen slaap in meer dan volkomen wakker zijn en bukte toen zijn kop weer, terwijl een ding, gelijkend op een bruin zwaard van zeven voet lengte en zoowat even scherp met een zoemend geluid geen twee duim boven zijn breeden, stomp snoet langs ging.

Zij wier zaken plaats vinden bij de diepe zee, doen spoedig de ervaring op, dat daar van alles kan gebeuren. De otter was dus niet verbaasd en om de waarheid te zeggen evenmin onnoodig verschrikt, want hij speelde gewoonlijk en dikwijls met zijn leven, bijna als tijdverdrijf, maar toch was hij er niet op uit om gedood te worden, niet dien dag, niet den volgenden. Hij keek over den rand en ontmoette den absoluut uitdrukkinglozen blik van twee starende oogen. Toen gingen zijn ruwe buitenharen over-eind staan en hij liet een grappig heesch geblaf hooren tegen het ding, waarschijnlijk in de hoop het schrik aan te jagen, naar het scheen niet wetend dat er een twintig maal verschrikkelijker geluid noodig was om den eigenaar van *die* oogen vrees aan te jagen.

Het volgende oogenblik kwam het zwaardding weer aan met een gesis en een regen van schuim die hem half verblindde. Hij bukte zijn kop weer en lag platter dan hij ooit in zijn leven had gelegen, maar het snerpnd gesis van het langs gaan was dezen keer veel dicht bij zijn ooren en met de vlugheid van geest die hem totnutoe zoovaak uit honderden gevaarlijke posities had gered, begreep hij dat zijn oogenblikken geteld waren, tenzij er onmiddellijk iets werd gedaan.

Als dat hoornachtige zwaard der zeeën, hem slechts eenmaal raakte, zou hij in tweeën gesneden worden en volstrekt geen nut hebben voor iets of iemand, behalve misschien voor de bloedverwanten van dezelfde meeuw wier koud karkas nog onaangeroerd naast hem lag. De derde slag kwam met nauwelijks een tusschenpoos om adem te halen maar dezen keer liet de otter die zijn prooi had opge-raapt, dien buit vallen en wierp zich achterover de gladdede „glijbaan” af, terwijl de doode, slappe meeuw aan den anderen kant in het water gleed. Er volgde een deining, een glinsterend schijnsel van een lichtgekleurden buik die omrolde, een geopende bek, vol puntige rijen tanden en toen — niets. De meeuw was verdwenen met het sluiten van den bek en dat was ook het geval met den otter — die zoo snel hij kon om zijn leven te redden — in tegenovergestelde richting wegzwoom.

Misschien heeft die otter nooit geweten dat de vijand uit de diepte met het zwaardachtige ding een zwaardvisch was, de vreeselijke walvischdoodende haai.

Ook heeft hij nooit geweten dat het de doode meeuw was die zijn leven had gered, evenals waarschijnlijk de doode meeuw hem ook in gevaar had gebracht, want de reuk van het bloed legt een langen weg af in het water en haaien volgen het bloedspoor even volhardend en heel veel sneller dan wolven.

Een uur later, juist toen de zon van kleur begon te veranderen en de hoogerugde, natte zandbanken en mijlen aan mijlen van modderbakken uit den inham met een kopervernis be-

dekte, verscheen een gladde, platte kop, rustig zwemmend, terwijl een kleine wig van golfjes aan weerskanten rimpelde. Hij bereikte een zandbank en kroop omhoog — het was weer de otter.

De inham was niet verlaten en zijn verschijning was het sein voor een klein leger van meeuwen en wulpen, tureluurs, waterhoenders en andere langsnavelige, dunpootige moerasvogels om op te staan en rond te vliegen, meer verwenschingen over hem uitstootend dan men ooit zou durven droomen. Maar de otter gaf daar niet om. Hij had een langen afstand afgelegd en met groote snelheid, bang dat het monster uit de diepte der zee met een zwaard als staart het in den zin zou krijgen hem op den reuk te volgen, zoo zeker als het het spoor van de doode meeuw was gevolgd.

Hij lag op zijn buik, heel plat, hijgend en zag hoe het getij langzaam van de zandbanken verdween, elke minuut een steeds grootere en grootere glimmende natte eenzaamheid achterlatend van verraderlijke modder en drijfzand. Zij, die zich otters alleen voorstellen als rivierbewoners, zouden verbaasd geweest zijn als zij in staat geweest waren dezen otter in deze zeegedeelten te zien.

Na eenige minuten daalden de gevleugelde bewoners weer neer. Zelfs vogels kunnen niet altijd bevreesd blijven, ziet ge, voornamelijk wanneer zij in eenige uren niets gegeten hebben, het getij juist valt en hun voedsel — vloekreften, regenwormen en een dozijn andere — in overvloed voor hen is uitgespreid.

Maar zelfs nu bleven zij op een afstand en omgaven den spiedenden otter met een toovercirkel, die niemand mocht overschrijden. Blijkbaar vergisten zij zich niet in den otter. En de otter vond dat allesbehalve aangenaam. Ook hij had honger — zooals dit altijd het geval scheen — en zooals het altijd moest zijn bij een rusteloozen zwerver als hij.

Terwijl hij daar uitgestrekt lag, zijn adem herkrijgend, was het getij verlopen en een uitgestrekte poel lag voor hem. Het water lag in de langzaam ondergaande zon als een plaat gebrand en beschilderd glas, rood en goud, purper, oranje, saffraan en barnsteenkleurig.

Plotseling werd het doorsneden door een bewegend ding, een lemnet dat er snel

doorheen gleed, omkeerde en terug ging, weer omkeerde en den poel regelmatig bleef rondglijden.

Hierop opende de otter zijn oogen heel wijd en even later lichtte hij zijn kop op. Op een dergelijke wijze had de rugvin van de haai de oppervlakte der zee doorkliefd, maar deze, ofschoon ook een rugvin van een visch, was korter en niet zoo lijkend op 'n Maleische kris als die van de haai. (*Wordt vervolgd*).

Ontvangen boeken.

De uitgever C. A. J. van Dishoeck zond ons P. H. Ritter Jr.'s „Het land van wind en water” en den tweeden druk van „Zeeuwsche mijmeringen.”

Van W. L. en J. Brusse's Uitgevers-maatschappij ontvingen wij Cilia Stoffel's vertaling van een nieuw werk van William J. Long: „Een broertje van den beer”.

Foto C. Steenberg.

HET STADHUIS TE 'S HERTOGENBOSCH.
DEZE GEVEL, ONTWERPEN DOOR PIETER POST, IS IN 1670 VOOR HET OUDE GOTHISCHE GEBOUW AANGEBRACHT. HET TORENTJE BEVAT EEN CARILLON MET KLOKKEN VAN HEMONY. ONDER HET FRONTON ZIET MEN DE RUITERTJES, DIE MET HET SLAAN DER UREN IN HET ROND DRAAIEN.